

Основні проблеми здійснення правового регулювання фінансових ринків європейського союзу на сучасному етапі

Вибір теми дослідження полягає в тому, що на даному етапі глобалізації світу, проблема регулювання фінансових ринків, є важливою частиною системи міжнародних економічних відносин в Європейському Союзі.

Здійснення правового регулювання фінансових ринків Європейського Союзу є важливою частиною системи міжнародних економічних відносин. Рух у напрямі фінансового Союзу є значним чинником в еволюції нової Європи. Фінансові правові ринки являються специфічним видом фінансових правовідносин, які також включають, з одного боку, широкий комплекс міжнародних фінансових відносин, а з іншого боку – різноманітні внутрішньодержавні (внутрішні) фінансові відносини.

Підтвердженням актуальності обраної теми дослідження є активне вивчення питань у національній та зарубіжній науковій та практичній літературі, що знаходять відбиток у роботах таких авторів, як Ж. Тіроль, Л. Тимченко, М. Левітін, О. Драчов, А. Дмитрієв, Я. Йеллен, Д. Коффі, Е. Берглоф та інших.

Майбутнє Європи сильно залежить від процесів у міжнародній фінансовій сфері, і для єдиного ринку важливо уникати інфляції та невизначеності, пов'язаних з коливанням фінансових курсів. Європейський Союз сподівається, що діяльність Європейської валютної системи допоможе зробити фінансову інтеграцію ще більш ефективною, ніж зараз. За пропозицією ЄВС, кожен учасник системи повинен зафіксувати курс своєї валюти в єкю, який, хоча не є валютою торгівлі, все ж став популярним для інвестицій в облигації.

За основу розрахунку взаємних валютних курсів береться головний курс кожної валюти, виражений не в єкю. Система ЄВС забезпечую штучну підтримку фінансових курсів учасників з відхиленням близько 2,25% від механізму фінансових курсів. Якщо на ринку виникає спекулятивна атака на валюту з метою виштовхнути її з меж МВК, першим заходом захисту є саме втручання на зовнішніх фінансових ринках через продаж, або купівлю валюти з метою збереження її стабільності.[5; с.117-118]

Рух у напрямі Європейської валютної системи має широку підтримку у багатьох країнах Євросоюзу, проте досягнення його основної мети – створення єдиної валюти та фінансової системи з постійною фіксацією курсів Центральним банком на зразок Європейської федеральної резервної системи – вимагає складних переговорів. Хоча єдиний ринок має загальну підтримку, єдина валюта та валютна політика є об'єктом дискусій про можливі переваги та недоліки їх впровадження.

Запровадження спільної валюти вимагає здійснення початкових витрат на заміну національної валюти і конвертацію фінансових контрактів. Хоча ці видатки загалом не є значними і єдино разовими, для суспільства психологічно

важливо мати впевненість у своїй валюті, і відмова держави від неї на користь євро може призвести до психологічних втрат.

Однією з найбільш проблематичних справ для країн Європейського Союзу є втрата можливості змінювати національний фінансовий курс з метою регулювання платіжного балансу та здійснення незалежної монетарної політики для стабілізації рівня доходів та цін. В разі небезпечних порушень економічної рівноваги ззовні, країна буде змушена використовувати фіскальну політику як альтернативу монетарній політиці та коригувати фінансовий курс. Якщо країна зазнає дефіциту платіжного балансу, спричиненого зменшенням обсягів експорту, вона має замість девальвації використовувати дефляційну фіскальну політику. [3; с.154]

Європейський фінансовий союз складається з трьох основних елементів: європейської валютної одиниці – євро, інтеграційного курсового механізму для контролю курсів валют, та кредитного механізму для забезпечення фінансових інтервенцій в разі потреби. Євро є офіційною валютою 18 з 28 країн ЄС, яка також використовується в єврозоні. Члени ЄС можуть приєднатися до єврозони, якщо вони відповідають певним економічним критеріям. Інтервенційний курсовий механізм визначає, які заходи потрібно вжити, якщо курс валют перевищує встановлені межі. Кредитний механізм забезпечує фінансування для інтервенцій, якщо не вистачає коштів. [2; с.376]

Створення Європейського фінансового союзу має численні позитивні наслідки, серед яких можна виділити наступні: зменшення витрат на обмін валют, зниження курсового ризику для діяльності підприємств і банків, підвищення конкуренції і прозорості цін, збільшення спеціалізації економіки окремих держав-членів, об'єднання національних ринків капіталу в єдиний європейський ринок, підсилення позицій євро як валют, яка може конкурувати з доларом США.

Створення союзу може сприяти швидкому розвитку його членів, але також приносить загрозу втрати можливості користуватися політикою фінансового курсу, процентними ставками та фіскальною політикою. У цьому контексті складно зробити ефективну економічну та монетарну політику, яка відповідає потребам всіх країн-членів, особливо тих, що мають різний рівень економічного розвитку та недостатні можливості підтримки з бюджету ЄС проблемних регіонів.

Усунення бар'єрів для вільного руху товарів, послуг, осіб та капіталів на внутрішньому ринку ЄС зменшує можливості національних урядів для маневрування і підсилює транскордонні ефекти рішень, прийнятих на національному рівні. Це означає, що нерегульовані рішення одного уряду матимуть значно більший вплив, позитивний чи негативний, на економіку сусідніх країн, ніж раніше, через зменшення політичного простору національних урядів.

В цілому перехід до фіксованих курсів і єдиної грошово-кредитної політики позбавляє національні влади можливості самостійних дій у досягненні цілей національної економічної політики та обмежує їх можливості впроваджувати місцеву специфіку. Крім того, цей перехід позбавляє уряд можливості девальвувати валюту для коригування економічних дисбалансів та призводить до зникнення важливого індикатора таких дисбалансів у вигляді

зміни курсів валют.

Країни ЄС створили економічний та фінансовий союз на основі попередніх етапів економічної інтеграції з метою зниження впливу коливань валют та бар'єрів у торгівлі, що перешкоджали збільшенню взаємної торгівлі та інвестицій між країнами ЄС та створенню єдиного ринку.

Фінансові кризи 1992 та 1993 років в Європі підтвердили неможливість проведення незалежної грошово-кредитної політики та одночасного забезпечення вільного переміщення капіталу та стабільних фінансових курсів. Ці кризи показали, що європейська валютна система є неспроможною вирішувати відповідні протиріччя. Недосконалість цієї системи полягала в тому, що механізм стабілізації валют, в ній ґрунтувався на марці ФРН, що створювало залежність країн-учасниць від грошово-кредитної політики Німеччини. Це свідчить про те, що національна валютна несумісна з метою забезпечення вільного руху товарів, послуг, капіталу, праці та одночасної підтримки фіксованих фінансових курсів. Національні інтереси у фінансовій сфері завжди будуть взаємозалежними зі спільними інтересами країн ЄС, поки існує суверенітет на національну валюту. [1; с-582]

Перед створенням Європейського економічного та фінансового союзу необхідно створити умови для його успішного функціонування. Аналіз перших і других етапів створення ЄС показав, що одна з основних умов його успішного функціонування – досягнення критеріїв економічної конвергенції – не була виконана повністю.

Макроекономічні рішення в економіці країни та її зовнішньому середовищі впливають на розвиток валютно-фінансових відносин та коригують валютну політику держави. З початком світової фінансової кризи Україна не була підготовлена до глибоких впливів зовнішніх кризових явищ у поєднанні з внутрішніми економічними та політичними кризами. На зменшення дефіциту іноземної валюти та девальваційного тиску на гривню НБУ проводив активні валютні інтервенції шляхом продажу доларів США[4; с.137-141]. Це призвело до стабілізації функціонування валютного ринку, зменшення обмінного курсу гривні до долара США та відновлення міжнародних резервів.

Україна має партнерські відносини з Європейським Союзом, що включає співпрацю в галузі економіки та фінансів. Європейський Союз надає фінансову підтримку Україні через різні програми та ініціативи, що допомагають забезпечити стабільність та розвиток економіки країни. Крім того, Європейський Союз сприяє залученню іноземних інвестицій до України та допомагає вирішувати проблеми, пов'язані зі зовнішньоекономічною діяльністю країни. У свою чергу, Україна виконує ряд умов, пов'язаних з підтримкою макроекономічної стабільності та реформами, що сприяють покращенню інвестиційного клімату та розвитку економіки. Така взаємодія сприяє зміцненню валютно-фінансових відносин між Україною та країнами Європейського Союзу.

Участь у фінансовому союзі та впровадження єдиної валюти принесє країнам – учасникам значні економічні переваги, такі як збільшення конкуренції, зменшення транзакційних витрат та інвестиційних ризиків, ліквідацію невизначеностей і втрат, пов'язаних з коливанням валютних курсів. Однак, участь у фінансовому союзі забирає у країн – учасниць можливість

проводити самостійну грошово – кредитну та валютну політику для стабілізації рівня виробництва та зайнятості. Ця втрата особливо відчутна у разі асиметричних економічних циклів в країнах – учасниках, де країни з ідентичними економічними циклами втрачають важливий інструмент стабілізації у випадку вступу до фінансового союзу.

Насамперед, запровадження європейської валюти призводить до значного зниження транзакційних витрат компаній при здійсненні операцій з національними та іноземними валютами. Очікується певне згладження рівня заробітної платні та структури витрат компаній в різних країнах Європейського Союзу. У країнах Євросоюзу підвищиться конкуренція, і регіони з фундаментально відмінними конкурентними умовами не зможуть довго зберігатися в умовах єдиного ринкового простору з єдиною європейською валютою.

Висновок

Однією з основних проблем здійснення правового регулювання фінансових ринків Європейського Союзу на сучасному етапі є складність реалізації єдиного регулярного стандарту. В кожній країні ЄС існують свої правила та норми, які регулюють фінансові ринки. Забезпечення взаємодії між національними регуляторами може бути важливим завданням для забезпечення спільного ринку.

Іншою проблемою є зростаюча складність фінансових продуктів та послуг, які надаються на ринку. З моменту кризи 2008 року, регулятори намагалися зменшити ризики на ринку, приймаючи ряд нових правил та регуляцій. Проте, це призвело до того, що більшість фінансових продуктів та послуг стали складними та важкодоступними для звичайних інвесторів.

Третьою проблемою є складність контролю за діяльністю глобальних фінансових установ. Європейські регулятори не завжди можуть ефективно контролювати діяльність банків та інших фінансових установ, які мають свої філії в інших країнах світу. Це може призвести до ризику поширення фінансових криз або шахрайства, яке може зачіпати інтереси інвесторів та громадян.

Список літератури

1. Міжнародні фінансово-фінансові відносини: Підруч. для ВНЗ. — 5-те вид. перероб. і доп. / Боринець С.Я. — К., 2012. — 582 с
2. Право Європейського Союзу : навчальний посібник / відпов. ред. Петров Р. А.; Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Києво-Могилянська академія". - Київ : Істина, 2010. – 376 с.
3. Право Європейського Союзу: Підручник для вузів. 2-е изд. / Під ред. С.Ю. Кашкина. - М.: МАУП, 2009. – 1054 с.
4. Приступа Т.В. Європейська фінансово-фінансова інтеграція: проблеми і перспективи для України / Т.В. Приступа // Фінансовий простір. – 2014. – №2(14). – С. 137-141.
5. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність Навч. посіб. / 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012.